

EL LENGUATGE

A través de
certes coses

(III)

Com dèiem ahir, el Diccionari Fabra i els altres repertoris lexicogràfics només preveuen l'ús de la locució prepositiva *a través de* en sentit recte, sempre referida a coses materials, és a dir, en frases com *a través dels vidres, a través del bosc, a través de la gent*, etc.

Però els nostres lingüistes, especialment els que s'ocupen de la història de la llengua, se'n serveixen habitualment per a indicar que un mot procedent d'una determinada llengua es va incorporar al nostre lèxic, no directament, sinó passant pel conducte d'una altra. Els exemples que podríem adduir d'aquest ús, que alterna sovint amb el de la locució de sentit equivalent *per conducte de*, són innombrables: *Provenen tots dos, en definitiva del grec (...), per conducte del llatí pandura i pandurium, i d'ací, respectivament, a través de l'italià i el castellà, foren presos els dos mots nostres (Coromines)*; *Si ha resultat betún, és perquè l'ha pres a través del català betum (Moll)*; *El caràcter d'aquesta incorporació a través del llatí vulgar, fa que hom trobi...*, *Cal considerar posteriors altres germanismes a través d'altres llengües.. (Roca Pons)*; *Però molts elements (...) s'expliquen a través de les llengües prestatadores (Vèny)*; *Alguns ens han arribat al català a través del llatí (J. Nadal i M. Prats)*. El sentit amb

què, en totes aquestes citacions, és usada la locució *a través de* és encara molt acostat al que li atribueixen els diccionaris; podríem considerar que hi és usada simplement en sentit figurat, referida no a una cosa material, com el bosc o els vidres, sinó a una cosa abstracta, com, és la llengua. Nogensmenys, això ens permet d'establir, avalada amb l'autoritat dels lingüistes citats, la sinonímia entre *a través de* i *per conducte de*. I és també amb un valor anàleg, referint-la a coses concretes o abstractes, però que no són, en tot cas, travessades d'un costat a l'altre, sinó que han servit de conducte, de pont o de vehicle, com és ara llibres, documents, obres, lectures, etc., que trobem *a través de* usada per d'altres escriptors i assagistes: *La deformació esperpèntica (...) hi apareix perfectament matisada, a través d'un lirisme elegiac (Molas)*; *El descrèdit de les institucions a través dels defectes... (Rovira i Virgili) a través de les mateixes lectures (J. V. Foix)*; *a través d'una prosa arranada (Riba)*.

Albert Jané